

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 76

van **JAN LAEREMANS**

datum: 19 oktober 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Secundair onderwijs - Specifieke voorrang inschrijvingen Vlaamse Rand

De Vlaamse Regering had bij het begin van deze legislatuur het voornemen om betreffende het inschrijvingsrecht in het onderwijs een voorrangregel in te voeren in de Vlaamse Rand, "bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bijvoorbeeld Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waalse gewest".[\[1\]](#)

Met het decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria, werden er in het inschrijvingsbeleid inderdaad twee specifiek voor de Rand uitgewerkte regelingen ingevoerd die een voorrang creëren bij de aanmeldingen en inschrijvingen voor (kinderen van) inwoners van de Vlaamse Rand. Die zijn er niet rechtstreeks op gericht om een voorrang te creëren ten opzichte van anderstaligen, in de zin dat ze juridisch niet gebaseerd zijn op thuistaal of op een bewijs van beheersen van het Nederlands bij een van de ouders (dat laatste is er wel voor een bepaald percentage van de plekken in de Nederlandstalige scholen in Brussel), maar zijn onrechtstreeks wel op anderstaligen gericht. De regelgeving trad in werking op 1 september 2022 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024 en verder. In artikel 3 van het decreet werd de mogelijkheid geboden om in het secundair onderwijs een extra voorrang in te voeren ten behoeve van de Vlaamse Rand.

In het gewoon secundair onderwijs werd zodoende in een bijkomende facultatieve voorrangsgroep voorzien in bepaalde Vlaamse gemeenten aangeduid door de Vlaamse Regering, voor maximum 70% van de bepaalde capaciteit, voor leerlingen die al vanaf de leeftijd van 3 jaar ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden. In afwijking op het voorgaande behoren de leerlingen die vanaf het moment van hun domiciliëring in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onafgebroken gekozen hebben voor het Nederlandstalig basisonderwijs ook tot die voorrangsgroep.[\[2\]](#) Dankzij de maatregel kunnen bijvoorbeeld populaire secundaire scholen in de Vlaamse Rand streven naar een 'kritische' massa aan leerlingen die een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs hebben genoten. Dat met het oog op de kwaliteit van het onderwijs, wanneer de druk op die scholen groot wordt van leerlingen zonder voortraject in het Nederlandstalige basisonderwijs. Het kan in de toekomst ook ouders stimuleren om van bij het begin te kiezen voor het Nederlandstalige onderwijs.

Na een uitspraak ter zake van het Grondwettelijk Hof^[3] werd de bepaling “vanaf de leeftijd van 3 jaar” vervangen door “vanaf de start van de leerplicht”, waarvan de leeftijd thans op 5 jaar ligt.^[4]

De gemeenten waar men deze maatregel kan toepassen, werden aangeduid bij besluit van de Vlaamse Regering.^[5] Voor gemeenten in de Rand (Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Halle, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem en Zaventem) is er dus, na toepassing van de eerdere voorrangen (broers/zussen, familie van personeel en optionele 20%-voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen) de mogelijkheid om op basis van eerdere schoolcarrière een voorrangsgroep te vormen van 70%. Dat gaat dan over leerlingen die in het basisonderwijs al vanaf de leerplichtleeftijd onafgebroken in het Nederlandstalige onderwijs hebben schoolgelopen. Om met die regel geen discriminatie in te stellen jegens kinderen die in de Rand wonen, maar in het Waalse Gewest zijn geboren en dus ooit in een Franstalige basisschool in het Waalse Gewest hebben schoolgelopen, is de regel ook van toepassing op kinderen die pas op latere leeftijd verhuisd zijn naar het Vlaamse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en die sedert die verhuizing altijd al in het basisonderwijs in het Nederlandstalige onderwijs hebben schoolgelopen. Dat dient eigenlijk vooral om ietwat de stroom tegen te houden van kinderen die in Brussel of in de faciliteitengemeenten in het basisonderwijs (constant) in het Franstalige onderwijs zaten, maar van wie de ouders hen voor het secundair onderwijs naar het Nederlandstalige onderwijs willen sturen.

1. In welke gemeenten van de opgesomde lijst werd de desbetreffende voorrang voor het secundair onderwijs effectief toegepast bij de aanmeldingen en inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024?
2. Indien er gemeenten zijn waar die specifieke voorrang niet wordt toegepast, wat is daar de reden toe? Worden de gemeenten, de LOP's en/of de schoolbesturen waar de specifieke voorrang niet wordt toegepast daaromtrent bevraagd (LOP: lokaal overlegplatform)? Zo niet, waarom niet?
3. Hoe effectief is de maatregel tot nu toe? In hoeverre zorgde de instelling van die voorrang in de gemeenten waar hij werd toegepast er effectief voor dat er meer kinderen die al een vooropleiding hebben genoten in het Nederlandstalige basisonderwijs (zoals bepaald in de Codex Secundair Onderwijs Art. 253/15/1) zijn ingeschreven in het eerste jaar van het secundair onderwijs in de desbetreffende gemeente?
4. In hoeverre zien we dat bijvoorbeeld kwantitatief in de aandelen leerlingen met vooropleiding in het Nederlandstalige basisonderwijs, d.i. het aandeel kinderen dat effectief nieuw is ingeschreven in het eerste jaar van een secundaire school van het Nederlandstalige onderwijs in een gemeente in de Vlaamse Rand én al een vooropleiding hebben genoten in het Nederlandstalige basisonderwijs (zoals bepaald in de Codex Secundair Onderwijs Art. 253/15/1), afgemeten ten opzichte van het totaal aantal kinderen dat effectief nieuw is ingeschreven in het eerste jaar van een secundaire school van het Nederlandstalige onderwijs in diezelfde gemeente in de Vlaamse Rand? Graag een overzicht van de desbetreffende aandelen bij de inschrijvingen voor elk van de gemeenten waar die voorrangregel van toepassing kan zijn, enerzijds een tabel inzake inschrijvingen voor het recentste schooljaar voor de (mogelijke) ingang van deze maatregel (dus schooljaar 2022-2023) en een tabel inzake inschrijvingen vanaf de (mogelijke) ingang van deze maatregel (schooljaar 2023-2024).

5. Hoe evalueert de minister de toepassingsgraad van die voorrang? Hoe evalueert tot nu toe de minister de effectiviteit van de voorrang? Zijn er volgens de minister nog aanpassingen nodig aan de maatregel?
6. Zoals gezegd, biedt die specifieke maatregel geen rechtstreekse voorrang aan Nederlandstalige leerlingen ten opzichte van anderstalige kinderen. Een kind van anderstalige ouders dat schoolloopt in de Vlaamse Rand waar de 'Nederlandstalige vooropleiding'-regel wordt toegepast en dat altijd naar het Nederlandstalige basisonderwijs is gegaan, geniet evenzeer die voorrang als een kind van Nederlandstalige ouders die bijvoorbeeld al generaties lang woonachtig zijn in (die gemeente van) de Vlaamse Rand. Doch onrechtstreeks zou een demping van de toevloed aan leerlingen die hebben schoolgelopen in het Franstalige basisonderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of in een faciliteitengemeente als mogelijk gevolg van de maatregel er wel voor kunnen zorgen dat het aandeel leerlingen bij de effectief nieuw ingeschrevenen dat aantikt op de SES-indicator 'andere thuistaal dan het Nederlands', gevoelig zakt (SES: socio-economische status). Ik denk dan vooral aan de faciliteitengemeenten in de Rand waar we zien dat verschillende ouders hun kinderen eerst naar een Franstalige school laten gaan in het basisonderwijs en dan in het secundair onderwijs voor een Nederlandstalige school kiezen. Of aan gemeenten met secundaire scholen die via het openbaar vervoer erg goed bereikbaar zijn voor Franstaligen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Graag had ik dus ook twee overzichtstabellen gekregen, d.i. met het aandeel aantekkers op het SES-kenmerk andere thuistaal bij de effectief nieuw ingeschreven leerlingen in het eerste jaar van een secundaire school van het Nederlandstalige onderwijs in de genoemde gemeenten van de Vlaamse Rand, enerzijds een tabel inzake inschrijvingen voor het recentste schooljaar voor de (mogelijke) ingang van de maatregel (dus schooljaar 2022-2023) en anderzijds een tabel inzake inschrijvingen vanaf de (mogelijke) ingang van deze maatregel (schooljaar 2023-2024).
7. Welke evolutie zien we ter zake? Zijn er in gemeenten waar die voorrang van toepassing is effectief procentueel minder leerlingen uit anderstalige gezinnen ingeschreven in het eerste jaar van Nederlandstalig secundair onderwijs? Hoe evalueert de minister die evolutie?

[1] Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, p. 32.

[2] Zie Codex Secundair Onderwijs Art. 253/15/1.

[3] Arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 juli 2022 (nr. 2022/96).

[4] Dit middels artikel 2 van het Decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de voorrangsgroepen voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs bij de inschrijvingen in het gewoon secundair onderwijs betreft van 28 oktober 2022.

[5] Zie Besluit van de Vlaamse Regering over het inschrijvingsrecht in het basisonderwijs en het secundair onderwijs van 7 oktober 2022, artikel 35.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 76 van 19 oktober 2023

van **JAN LAEREMANS**

1-3. Als de scholen in de Vlaamse Rand gebruik wilden maken van de voorrang waarvan sprake door het parlementslid, moesten zij dit melden bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) in de loop van vorig schooljaar. AGODI heeft voor het eerste leerjaar geen dergelijke meldingen ontvangen.

De scholen, gemeenten en LOP's worden niet bevraagd waarom ze het eerste jaar geen gebruik hebben gemaakt van de nieuwe mogelijkheden.

4-7. Het parlementslid vraagt een vergelijking tussen schooljaar '22-'23 en '23-'24. Voor het schooljaar '23-'24 zijn er geen geverifieerde gegevens beschikbaar. De gevraagde vergelijking kan dan ook niet opgesteld worden.